

Секція 3. Якість довкілля та здоров'я населення

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАХВОРЮВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ХВОРОБИ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ

Головань А.О.

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

Травна система – це система органів, куди надходить і де відбувається розщеплення їжі, з подальшим всмоктуванням речовин, необхідних для життєдіяльності організму, а також виведенням залишків перевареної їжі. Захворювання органів шлунково-кишкового тракту – це комплекс характерних, постійних або періодично виникаючих симптомів, що сигналізують про порушення в роботі системи травлення або окремого органу цієї системи, мають певну залежність від екзогенних, ендогенних і генетичних факторів. Вивченням захворювань органів травлення займається окремий розділ медичної науки-гастроентерологія [3].

За статистичними даними захворювання шлунково-кишкового тракту займають третє місце за даними захворюваності в Сумській області (на першому місці хвороби системи кровообігу, а на другому хвороби органів дихання). Серед причин, що викликають дані захворювання особливо слід виділити неправильне харчування і стреси. Харчування визначає тривалість і якість життя людини.

Індекс накопичення хвороб дає можливість проаналізувати рівень профілактичної роботи, оцінити якість первинної діагностики захворювань та доступність медичних послуг. Розраховується індекс накопичення хвороб (ІНХ) як відношення загальної захворюваності до первинної. Вищі значення індексу в тому чи іншому регіоні або районі свідчать про переважання хронічних форм захворювань над гострими, а також про дещо кращий рівень медичної допомоги населенню і сприятливіший вплив інших соціальних чинників на перебіг захворювань [2].

Поширеність хвороб органів травлення (ХОТ) серед населення Сумської області станом на 01.01.2021 р. становить 13274,92 випадки на 100 тис. осіб. У розрізі адміністративних одиниць найвищий показник має Роменський район (17428,73 випадків на 100 тис.). Найменше поширення цих хвороб зареєстровано у Сумському районі (5938,25 випадків на 100 тис.).

Показник первинної захворюваності населення території Сумської області на хвороби органів травлення також нерівномірний. Показники вище середньообласного – 1206,69 випадків на 100 тис. характерні для 3-х адміністративних одиниць області: Конотопський район (1572,35 випадків на

100 тис.), Роменський район (1496,47 випадків на 100 тис.) та м. Суми (1242,39 випадків на 100 тис.). Мінімальні показники притаманні Охтирському району (878,46 випадків на 100 тис.), Шосткинському району (870,94 випадків на 100 тис.) та Сумському району (502,70 випадків на 100 тис.).

На підставі аналізу територіальних відмінностей поширеності ХОТ серед населення Сумської області, нами було виділено три групи адміністративних одиниць (рис. 1). До *I групи* – з високим рівнем захворюваності та поширеністю ХОТ відносяться – м. Суми та Конотопський район. До *II групи* – з середнім рівнем входить – Сумський район. *III групи* склали райони з низьким рівнем: Шосткинський, Роменський та Охтирський райони.

Середньообласний індекс накопиченості ХОТ становить 11. Максимальні показники індексу накопичення ХОТ характерні Сумському (11,81), Шосткинському (14,97), Охтирському (15,91) та Роменському (11,65) районам, на наш погляд, за рахунок переважання хронічних типів захворюваності. Мінімальні показники індексу накопичення ХОТ розраховані для м. Суми та Конотопського району – 8,08 та 9,39 відповідно, за рахунок навпаки – переважання гострих типів захворюваності (рис. 1).

Органи влади можуть використовувати результати дослідження можуть для розробки профілактичних заходів, аби запобігти рівня зростання даних патологій.

Список використаних джерел

1. Довідник показників діяльності установ охорони здоров'я Сумської області за 2020 рік / Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми, 2021.
2. Дудіна О.О., Габорець Ю.Ю., Волошина У.В. До стану здоров'я дитячого населення // Здоров'я нації. 2015. № 3(5). С. 10-11.
3. Захворювання органів травлення. URL: <https://tkoz.sumy.ua/zahvorjuvannja-organiv-travnoi-sistemi/> (дата звернення 21.04.2022)

ПОШИРЕНІСТЬ ЗАХВОРИЮВАНЬ СЕРЕД ДІТЕЙ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ВІКОМ ДО 14 РОКІВ

Дремова І.А., Москаленко М.П.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
dremovai88@gmail.com

Під час виконання роботи ми спиралися на статистичні та інші матеріали Головного управління статистики в Сумській області та обласних лікарняно-профілактичних закладів [1, 2].

Під показником «поширеність захворювань» розуміють кількість випадків захворювань у розрахунку на 100 тис. населення даної вікової групи або певної території. У випадку дитячого населення від 0 до 14 років розрахунок здійснюється на 1000 дітей відповідної вікової групи. Це є особливістю статистичних форм для дитячого населення під час врахування поширення хвороб у дітей.

Ми проаналізували поширеність всіх хвороб серед дітей Сумської області віком до 14 років. Це великий спектр захворювань, було проаналізовано дані за 2017-2019 рік. Часовий відрізок обраний не випадково, адже 2019 рік був останнім, коли відбувалось врахування поширення та захворюваності хвороб в межах старого поділу на райони в Сумській області. З початку 2020 року внаслідок адміністративної реформи, було створено нові територіальні громади, відбулося їх укрупнення. Відповідно було змінено форми статистичної звітності під новий територіальний поділ Сумської області.

Населенням дитячого віку вважаються діти до 14 років. Наступна група, це підлітки 15-17 років. З 18 років починається вікова категорія «дорослі».

На рисунку 1 представлено поширеність всіх хвороб серед дітей Сумської області віком до 14 років. Як видно із даних рисунку поширеність хвороб серед дитячого населення віком до 14 років у сумській області за період з 2017 по 2019 роки коливалась на рівні 1500-1400 захворювань на 1000 дітей такого віку. Зафіксовано тенденцію до зниження поширеності захворювань на всі види хвороб з 1564 діагнозів до 1422 діагнозів на 1000 дітей віком до 14 років за період з 2017 по 2019 роки.

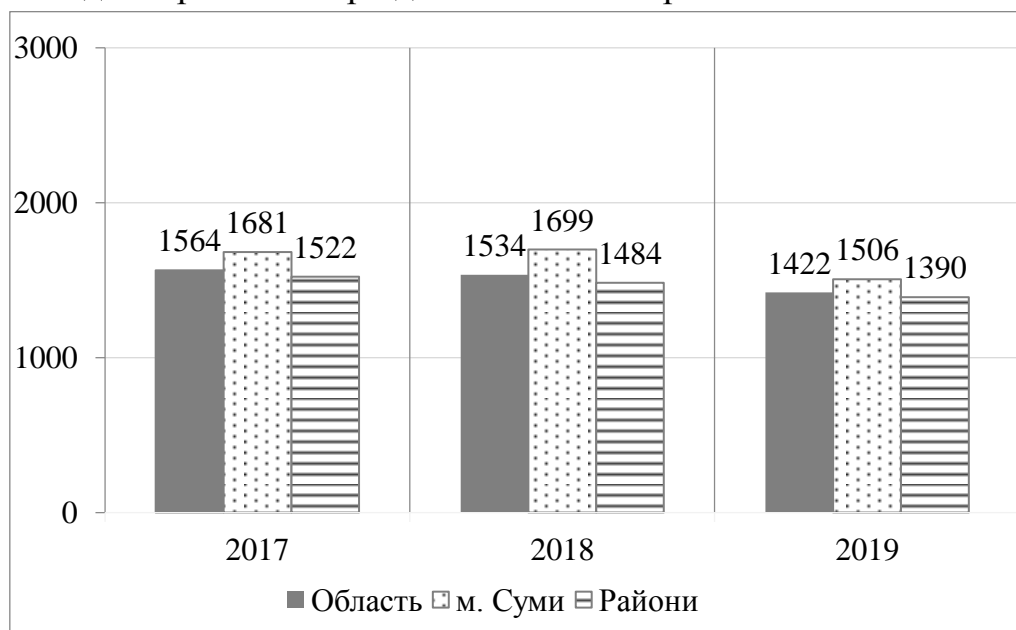

Рис. 1. Поширеність хвороб серед дітей Сумської області віком до 14 років (кількість у розрахунку на 1000 дітей відповідного віку)

Що стосується поширеності захворювань серед дітей м. Сум та районів області то ситуація за даним показником у вказаних адміністративних одиницях відрізнялась. Так серед дітей м. Суми рівень захворюваності був вищим ніж в цілому по області – 1681 встановлених діагнозів на 2017 рік, 1699 – на 2018 та 1560 випадків хвороб серед дітей м. Суми віком до 14 віком у розрахунку на 1000 дітей відповідного віку.

В районах Сумської області рівень поширення всіх хвороб серед дітей даної вікової категорії був нижчим, ніж в м. Суми та в середньому по області. Для дітей сільської місцевості також встановлено тенденцію до зниження захворювання з 1522 випадків у 2017 році до 1390 випадків хвороб на 2019 рік.

Вікова категорія дітей від 0 до 14 років в свою чергу включає дві вікові групи: від 0 до 6 років включно та 7-14 років. Ми проаналізували поширення захворювань в кожній із цих груп за період з 2017 по 2019 роки.

Поширеність захворювань серед вікової групи 0-6 років кожного року дослідження була вищою, ніж серед дітей віком від 7 до 14 років включно. Можливо це пов'язано з тим, що встановлені у ранньому віці захворювання частково було вилікувано, а дитячий організм з віком набував сил та повноцінного імунітету до перенесених захворювань. Тенденція до зниження рівня поширеності захворювань протягом періоду дослідження було зафіксовано в обох вікових групах.

Зазначимо, що загальнообласна тенденція на зниження рівня поширення захворювань серед вікової групи дітей до 6 років включно відбувалася виключно за рахунок дітей сільської місцевості. Саме у дітей даної вікової категорії, що мешкають в селах нашої області встановлено зниження рівня поширення захворювань з 1560 у 2017 році до 1398 у 2019 році.

В той же час в обласному центрі зафіксовано ріст поширення захворювань в даній віковій групі з 1820 випадків у 2017 році до 1842 випадків у 2019 році. Також в усі роки дослідження рівень поширеності хвороб в м. Суми був значно вищим для даної вікової групи дітей, ніж в середньому по області. В 2017 році на 11%, у 2018 році на 14%, а в 2019 році на 17%, тобто тенденція в м. Суми була протилежною.

Ми також проаналізували поширеність хвороб серед дітей Сумської області віком 7-14 років (кількість у розрахунку на 1000 дітей відповідного віку). Для даної вікової категорії ситуація і поширеності захворювань виглядала трохи інакше. По-перше рівень захворюваності був нижче ніж в категорії дітей від 0 до 6 років. Це стосувалось як області загалом, так і

обласного центру та районів області. На відміну від дітей віком 0-6 років поширеність хвороб у перші два роки дослідження була близькою по всім територіальним і адміністративним категоріям, які ми розглядали раніше.

Список використаних джерел

1. Рейтингова оцінка стану здоров'я населення Сумщини. URL: <http://www.medycyna.sm.gov.ua/index.php/uk/1152-rc>
2. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію. Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України. Київ, 2019. 430 с.